برنامه تامین مالی دولت با نفت و املاک

وزیر اقتصاد از برنامه دولت برای عرضه نفت در بورس و توکن‌سازی املاک دولتی خبر داد؛ این دو مسیر چه فرصت‌ها و ریسک‌هایی دارند؟

گروه اقتصاد- درشرایطی که محدودیت‌های ارزی و فشارهای بودجه‌ای، دولت را به سمت شناسایی منابع جدید درآمدی سوق داده، وزیر امور اقتصادی و دارایی از دو محور کلیدی برای تأمین مالی رونمایی کرده است: عرضه نفت در بورس انرژی از طریق ابزارهایی مانند «گواهی سپرده» و «سلف نفتی»، و همچنین استفاده از ظرفیت املاک راکد دولتی با روش «توکن‌سازی». این برنامه که ترکیبی از ابزارهای بازار سرمایه و فناوری‌های نوین مالی است، می‌تواند بسته به «شرایط اجرا»، پیامدهای متفاوتی برای اقتصاد ملی به همراه داشته باشد.

ابزارهای نفتی؛ استقراض یا سرمایه‌گذاری؟

دولت قصد دارد با انتشار گواهی سپرده نفت خام و اوراق سلف موازی استاندارد، نقدینگی سرگردان را به سمت بودجه جذب کند. تفاوت اساسی این دو در ماهیت آن‌هاست؛ گواهی سپرده بر پایه نفتِ موجود در انبارها صادر می‌شود و نوسانات قیمت جهانی و نرخ ارز را به سرمایه‌گذار منتقل می‌کند، درحالی که سلف نفتی، پیش‌فروش نفتِ آینده برای تأمین نقدینگی امروز است. این اقدام درصورت موفقیت می‌تواند دودستاورد مهم داشته باشد: اول، کاهش نیاز به استقراض مستقیم از بانک مرکزی (و درنتیجه مهارتورم) و دوم، مشارکت دادن مردم در درآمدهای نفتی. با این حال، کارشناسان نسبت به «آینده‌فروشی» هشدار می‌دهند. اگر منابع حاصل از این اوراق صرف هزینه‌های جاری دولت شود، درزمان سررسید، دولت با تعهدی سنگین روبه‌رو خواهد بود که اگر درآن زمان قیمت نفت کاهش یافته یا تولید با محدودیت مواجه باشد، فشار مضاعفی به خزانه وارد خواهد شد.

توکن‌سازی املاک؛ قفل‌زدایی از دارایی‌های منجمد

محور دوم برنامه دولت، مولدسازی دارایی‌ها از طریق توکن‌سازی است. دراین روش، املاک بزرگ و گران‌قیمت دولتی به قطعات کوچک دیجیتالی (توکن) تقسیم می‌شوند تا امکان خرید و فروش آن‌ها برای عموم فراهم شود. این سازوکار می‌تواند مشکل بزرگ «عدم نقدشوندگی» املاک دولتی را حل کرده و بخشی از بدهی دولت به پیمانکاران را تسویه کند. فرصت طلایی این طرح در «نقد کردن دارایی‌های غیرمولد» است؛ اما موفقیت آن گروی شفافیت در قیمت‌گذاری و اعتماد بازار به نقدشوندگی این توکن‌هاست. اگر سازوکار عرضه و تقاضا در بورس به‌درستی عمل نکند، این اوراق ممکن است به دارایی‌هایی بی‌تحرک در سبد سرمایه‌گذاران تبدیل شوند.

شروط موفقیت و چشم‌انداز پیش‌رو

تحلیل این اظهارات (درشرایطی که جزئیات بیشتر منتشرنشده) نشان می‌دهد که موفقیت این اقدام به ۳ شرط بستگی دارد: نخست، نحوه هزینه‌کرد منابع حاصله در پروژه‌های مولد؛ دوم، مدیریت ریسک از طریق ابزارهایی چون اختیارفروش تبعی برای جلب اعتماد سرمایه‌گذاران؛ و سوم، انضباط مالی و ثبت دقیق تعهدات در دفتر بدهی‌ها تا باری فراتر از توان بودجه به سال‌های آتی منتقل نشود. بهره‌گیری از ابزارهای نوین مالی گامی رو به جلوست، مشروط برآن که به جای نگاه کوتاه‌مدت برای جبران کسری بودجه، با انضباط و شفافیت همراه باشد.

چالش میان مهارتورم و حمایت از تولید

در روزی که رئیس کل بانک مرکزی در مجلس از کاهش شتاب تورم و بازگشت رشد نقدینگی به مسیر نزولی خبر داد، نمایندگان درباره فشار سیاست‌های پولی و ارزی بر تولید و افت توان وام‌دهی بانک‌ها هشدار دادند

محمد حقگو- گزارش عبدالناصر همتی، رئیس کل بانک مرکزی، به مجلس درباره وضعیت متغیرهای پولی و عملکرد شبکه بانکی، تصویری دوگانه از اقتصاد ایران ارائه کرد؛ تصویری که دریک سوی آن، نشانه‌هایی از کنترل رشد نقدینگی و کاهش شتاب تورم قرارداشت و درسوی دیگر، نگرانی نمایندگان ازهزینه این سیاست‌ها برای تولید، سرمایه‌گذاری و دسترسی بنگاه‌ها و خانوارها به تسهیلات.

تورم؛ کاهش شتاب، نه کاهش سطح قیمت‌ها

همتی در نشست علنی روز سه‌شنبه ۲۶ آبان و در چارچوب بند «الف» ماده ۵۳ قانون بانک مرکزی، از اقدام‌های این بانک برای مدیریت پایه پولی، نقدینگی و شبکه بانکی دفاع کرد و گفت: تورم ماهانه که درمقاطعی به ۷ تا ۸ درصد و حتی ۸.۵ درصد رسیده بود، طی حدود چهار ماه در محدوده ۳ تا ۴ درصد قرارگرفته است. او البته این میزان را همچنان بالا دانست وگفت: ازماه چهارم به بعد، شتاب تورم کنترل شده است.

این توضیح ازآن جهت اهمیت داردکه منظور ازکاهش شتاب تورم، کاهش سرعت افزایش قیمت‌هاست، نه کاهش سطح عمومی قیمت‌ها. همتی همچنین گفت: تورم سالانه از حدود ۶۸ درصد در پایان شهریور به نزدیک ۷۱ درصد رسیده و پیش‌بینی کرد این شاخص در ماه بعد نیز افزایش یابد. بنابراین، روایت بانک مرکزی از بهبود وضعیت تورمی، ناظر بر کاهش سرعت رشد قیمت‌ها و تغییر مسیر برخی متغیرهای پولی است، نه ارزان شدن کالاها و خدمات.

همتی درباره رشد نقدینگی نیزگفت: این متغیر از ابتدای سال ۱۴۰۴ وارد محدوده ۳۰ درصد شد و حدود پنج ماه پیش به ۵۶.۴ درصد رسید، اما درماه گذشته مسیر آن کاهشی شد. به گفته او، بانک مرکزی در چهار ماه گذشته نزدیک به هزار همت از منابعی راکه پیش‌تر به شبکه بانکی تزریق شده بود، جمع‌آوری کرده است؛ اقدامی که درکنارکنترل مقداری ترازنامه بانک‌ها، افزایش جرایم تخلف و بالا بردن وجه التزام اضافه برداشت‌ها، با هدف مهار رشد نقدینگی انجام شده است.

اقدام برای مهار تبعات تورمی رشد پایه پولی

رئیس کل بانک مرکزی رشد پایه پولی را نیز یکی ازمتغیرهای مورد توجه این بانک دانست. به گفته او، رشد پایه پولی که در مهرماه به حدود ۸۰ درصد رسیده بود، پس ازتعدیل به حدود ۶۵ درصد کاهش یافت. همتی درتوضیح رابطه پایه پولی و نقدینگی، برنقش ضریب فزاینده پولی تأکید کرد وگفت: این ضریب به حدود ۵.۹ رسیده است؛ درحالی که درمحاسبات گذشته معمولاً عدد ۸ برای تبدیل پایه پولی به نقدینگی مورد توجه قرار می‌گرفت.

ازنگاه رئیس کل بانک مرکزی، افزایش پایه پولی الزاماً به همان نسبت به رشد نقدینگی منجر نمی‌شود و نمی‌توان رابطه‌ای ثابت و مکانیکی میان این دو متغیر در نظرگرفت. افزایش سپرده قانونی، محدودیت رشد ترازنامه بانک‌ها و هزینه‌دار شدن اضافه برداشت، ازجمله عواملی است که می‌تواند ضریب فزاینده را کاهش دهد.

هشدار درباره تضعیف توان وام‌دهی

توضیحات همتی اما به محل اختلاف اصلی میان بانک مرکزی و منتقدان سیاست‌های پولی تبدیل شد؛ زیرا نمایندگان معتقد بودند کاهش ضریب فزاینده، هرچند ممکن است به مهارتورم کمک کند، هم‌زمان ظرفیت اعتباردهی بانک‌ها را نیز پایین می‌آورد. غلامرضا تاجگردون، رئیس کمیسیون برنامه و بودجه، فشار دولت برترازنامه بانک مرکزی را یکی ازعوامل اصلی اختلال درچرخه تأمین مالی دانست. به گفته او، پایه پولی ازاجزایی مانند خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی، خالص بدهی دولت و بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی تشکیل می‌شود و با اعمال ضریب فزاینده به نقدینگی تبدیل می‌شود. تاجگردون گفت: سهم خالص دارایی‌های خارجی درپایه پولی به ۸۸ درصد افزایش یافته است وتغییرنرخ تسعیرارزی می‌تواند رقم این بخش از ترازنامه را به‌شدت جابه‌جا کند. او از بانک مرکزی خواست درباره نرخ‌هایی که برای تبدیل دارایی‌های خارجی به ریال در ترازنامه خود به کار می‌گیرد، شفاف‌سازی کند.

رئیس کمیسیون برنامه و بودجه همچنین گفت: دولت برای تأمین هزینه‌های خود به ترازنامه بانک مرکزی فشار واردکرده و بانک مرکزی برای کنترل آثاراین فشارها، نرخ سپرده قانونی را افزایش داده، ضریب فزاینده را کاهش داده و هزینه اضافه برداشت بانک‌ها را بالابرده است. به گفته او، پیامد این سیاست‌ها کاهش قدرت وام‌دهی بانک‌ها به مردم و بنگاه‌هاست.

خشکسالی در تسهیلات اشتغال خرد

تاجگردون با اشاره به عملکرد تسهیلات اشتغال خرد گفت: تاآبان‌ماه، عملکرد این بخش تنها ۴ درصد بوده است. او افزود: سه بانکی که نزدیک به نیمی ازسرمایه شبکه بانکی را دراختیاردارند، درمجموع فقط ۵ درصد عملکرد داشته‌اند. از نظر او، نمی‌توان هم‌زمان قدرت تسهیلات‌دهی بانک‌ها را محدود کرد و انتظار داشت تولید و اشتغال از منابع بانکی بهره‌مند شوند.

هزینه سیاست ارزی برای تولید

محسن زنگنه، رئیس کمیسیون ویژه حمایت از تولید، نیز سیاست‌های ارزی و پولی را از زاویه اثر آن‌ها بر بنگاه‌ها نقد کرد. او گفت: سیاست ارزی موجود در یک سال گذشته حدود دو هزار همت از جیب صادرکنندگان و تولیدکنندگان برداشته است. زنگنه همچنین از رشد ۱۸۵ درصدی پایه پولی در یک سال گذشته و تورم ۱۱۷ درصدی تولیدکننده سخن گفت؛ ارقامی که به گفته او نشان می‌دهد فشار هزینه‌ای بر بخش تولید همچنان سنگین است.

سید شمس‌الدین حسینی، رئیس کمیسیون اقتصادی، نیز نسبت به ورود اقتصاد به «تله رشد منفی» هشدار داد. او رشد پایه پولی را ۸۸ درصد و رشد نقدینگی را ۵۱ درصد اعلام کرد و گفت: سیاست‌های انقباضی، قدرت تسهیلات‌دهی بانک‌ها را کاهش داده است. ازنگاه حسینی، مهار تورم بدون توجه به ظرفیت تولید و سرمایه‌گذاری می‌تواند به رکود عمیق‌تر منجر شود.

تأمین مالی میان دو نگرانی

همتی در بخش دیگری از سخنان خود از پرداخت ۹ هزار و ۲۵۰ هزار میلیارد تومان تسهیلات در هفت ماهه خبر داد. حدود ۶ هزار و ۹۸۵ همت، معادل ۷۵ درصد این تسهیلات، به کسب‌وکارها اختصاص یافته و ۲۵۷ همت نیز در سال گذشته برای ازدواج و فرزندآوری پرداخت شده است.

با این حال، وضعیت سرمایه‌ای بانک‌ها ظرفیت واقعی آن‌ها برای ادامه این روند را با تردید روبه‌رو می‌کند. میانگین کفایت سرمایه شبکه بانکی ۳.۷ اعلام شد؛ در حالی که هشت بانک اصلی، از جمله بانک‌های ملی و سپه، کفایت سرمایه منفی دارند، ۹ بانک زیر رقم ۸ قرار گرفته‌اند و تنها ۱۱ بانک کفایت سرمایه بالاتر از ۸ دارند.

همتی همچنین گفت: میانگین تأمین ارز روزانه به ۱۹۷ میلیون دلار رسیده که نسبت به سال گذشته ۱۳ درصد کاهش نشان می‌دهد. این کاهش در شرایطی مطرح شد که تولیدکنندگان و صادرکنندگان از دشواری دسترسی به منابع ارزی و آثار سیاست‌های ارزی بر هزینه تولید انتقاد دارند.

در مجموع آنچه از این جلسه به دست آمد، نه رد کامل سیاست‌های مهار تورم و نه تأیید بی‌قید‌وشرط آنهاست. اختلاف اصلی بر سر هزینه و زمان‌بندی این سیاست‌هاست: بانک مرکزی کاهش رشد نقدینگی و شتاب تورم را شرط ثبات می‌داند، اما نمایندگان هشدار می‌دهند که محدود کردن ترازنامه بانک‌ها، افزایش هزینه تأمین مالی و فشار ارزی، در صورت تداوم، تولید را تضعیف می‌کند. چالش سیاست‌گذار اکنون این است که میان کنترل تورم و حفظ جریان اعتبار به سمت تولید، توازن قابل اتکایی ایجاد کند.

کوتاه از اقتصاد

سقف‌گذاری بر نان یارانه‌ای؛ پایلوت استانی در مسیر آزمون ملی

موضوع سهمیه بندی نان در روزهای اخیر حاشیه ساز شده است. در این رابطه بررسی های خبرگزاری فارس نشان می دهد دولت در راستای صیانت از منابع عمومی، جلوگیری از هدررفت آرد یارانه‌ای و توزیع عادلانه‌تر این کالای استراتژیک، اجرای آزمایشی طرح تعیین سقف مصرف نان را در سه استان مرکزی، زنجان و خوزستان کلید زده و پیاده‌سازی سراسری آن را در دستور کار وزارت کشور قرار داده است.

طبق گزارش این خبرگزاری، بررسی الگوهای مصرف نشان می‌دهد که توزیع نان یارانه‌ای با نابرابری روبه‌روست؛ به‌طوری‌که یک درصد جامعه حدود ۱۵ درصد از کل نان کشور را مصرف می‌کنند و حتی مواردی از مصرف ماهانه تا ۵ تن توسط برخی مصارف غیرمتعارف موسوم به «شوتی‌های نان» گزارش شده است. دولت برای مدیریت این وضعیت، از میان دو گزینه افزایش قیمت و تعیین سقف مصرف، راهکار دوم را برگزیده تا بدون فشار معیشتی بر خانوارهای معمولی، جلوی خریدهای انبوه و انحراف آرد از چرخه مصرف خانوار گرفته شود.

در این سازوکار که اطلاعات خرید آن از طریق کارتخوان‌های هوشمند ثبت می‌شود، سهمیه مشخصی برای مصارف متعارف تعیین شده و خرید مازاد بر آن، مشمول نرخ تجاری (آزاد) خواهد بود؛ رویکردی که در استان زنجان با تفاوت نرخ آرد دولتی (۲۳۰۰ تومان) و تجاری (۱۲ هزار و ۶۵۰ تومان) عملیاتی شده است. مسئولان تأکید می‌کنند که خرید روزانه و متعارف خانوارها محدودیتی نخواهد داشت، اما موفقیت نهایی این سیاست در گستره ملی، به دقت شاخص‌های تعیین سقف و شفافیت در اطلاع‌رسانی وابسته است.

خبر جدید وزارت نفت برای بنزین

حمید بورد، سرپرست وزارت نفت، با اشاره به اجرای آزمایشی طرح‌های جدید سهمیه‌بندی سوخت گفت: با اجرای طرح انتقال سهمیه از کارت جایگاه به کارت سوخت شخصی، در هر نقطه‌ای که استفاده از کارت جایگاه حذف شود، سهمیه آزاد به کارت سوخت افراد اضافه خواهد شد.

بیم و امید یارانه کود برای کشاورزان

با آغاز کشت پاییزه، افزایش چشمگیر قیمت نهاده‌های کشاورزی، به‌ویژه کودهای شیمیایی، زنگ خطری برای تولید محصولات اساسی به صدا درآورده است. در واکنش به این چالش، وزارت جهاد کشاورزی از تغییر سازوکار و واریز مستقیم یارانه کود شیمیایی به حساب کشاورزان (مطابق الگوی کشت) خبر داد تا از انحراف در شبکه توزیع جلوگیری شود.

با این حال، چالش اصلی این است که کشاورز باید ابتدا نهاده را با نرخ جدید و آزاد نقداً خریداری کند و سپس منتظر واریز یارانه بماند؛ روندی که با توجه به ضعف نقدینگی بهره‌برداران خرد، توان مالی آن‌ها را پیش از پایان فرصت طلایی کشت مختل می‌کند.

موفقیت این طرح حیاتی برای امنیت غذایی، گروی سه شرط کلیدی است: پرداخت به‌موقع و پیش از اتمام مهلت مصرف کود، تسهیل فرآیندهای اداری ثبت‌نام و راستی‌آزمایی، و نظارت مستمر بر بازار تا حمایت‌های دولتی به ممانعت از افت عملکرد مزرعه منجر شود.

هرگز نمیرد آن که دلش زنده شد به عشق ثبت است برجریده عالم دوام ما...

با اندوه فراوان درگذشت بانویی بافضیلت ومهربان

زنده یاد مهرانگیز شکوه صارمی

را به اطلاع فامیل و اقوام ودوستان وآشنایان می رسانیم.
آن عزیز درایالات متحده آمریکا چشم ازجهان فروبست ویاد مهربانی ها
وخاطرات ارزشمندش همواره در دلهای ما خواهد ماند.
به پاس مهربانی هایش و گرامیداشت جایگاهش
در روز جمعه مورخ ۱۴۰۵/۰۸/۲۹ ازساعت ۱۷ الی ۱۹
درمحل تالار قصریاس واقع در احمدآباد، بلواربعثت (حدفاصل بعثت ۹ و ۱۱)
مراسمی تدارک دیده ایم تا باحضور شما سروران عزیز
آسمانی شدنش را به او شادباش بگوییم
واندوه خود را ازنبودنش به اشتراک بگذاریم.
حضورگرمتان باعث افتخار و مزید امتنان خواهدبود.

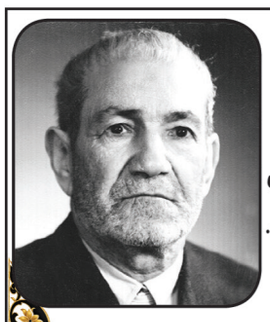
خانواده مرحومه

با افتخار میزبانتان هستیم. تشریفات شریفی

۲۲۱۸۰۰

امروز سی و هفتمین سال هجرت زنده یاد پدرمان

حاج غلامرضا ساختیانچی

بنیانگذار صنعت سالامبور و چرم در استان خراسان

گذشت. اما آفتاب گرمابخش یادش را غروبی نخواهد بود.
خاطره اش همیشه سبز خواهد ماند.
«یادش گرامی و روحش شاد»

خاندان ساختیانچی

۲۲۰۳۰۳

پدر و مادر عزیزمان

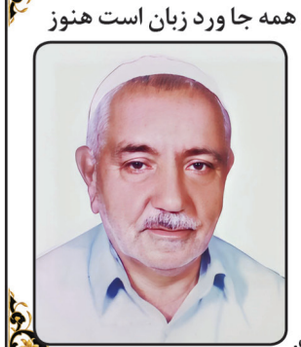
دیده به سویتان نگران است هنوز غم نادیدنتان بارگران است هنوز
آنقدر مهر و وفا بر همگان کردید شما نام نیکتان همه جا ورد زبان است هنوز

هجدهمین سال درگذشت پدر عزیزمان

حاج عباس بشیر سرابی

و **چهاردهمین سال** درگذشت مادر مهربانمان

حاجیه خانم صدیقه اسدی

را گرامی می‌داریم.

اندوه فراق و مهربانیشان تا ابد در دلهایمان باقیست.

خانواده سرابی

۲۲۱۸۰۱